

CRYNODEB O GANLLAWIAU YNGHYLCH Y DDYLETSWYDD I GYNNAL CYFARFODYDD GYDA RHieni

**Crynodeb yn unig yw'r canllawiau hyn. Dylid cyfeirio at Ganllawiau
Llywodraeth Cymru. Dogfen ganllawiau rhif: 104/2013**

http://www.governorswales.org.uk/media/files/documents/2013-05-09/Parent_meeting_circular_welsh.pdf

- Mae'r Ddeddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion Cymru 2013 (adran 94 (13)) yn disodli'r gofyniad blaenorol i gorff llywodraethu gynnal cyfarfod blynyddol gyda rhieni.
- Daw'r canllawiau i rym ar 4 o Fai 2013.
- Mae'r Ddeddf yn caniatáu i rieni ofyn am 3 chyfarfod mewn blwyddyn ysgol gyda chorff llywodraethu ysgol eu plentyn.

Gofynion Statudol

- **Rhaid i'r ddeiseb yn galw am gyfarfod gynnwys llofnodion y nifer gofynnol o rieni disgyblion cofrestredig:**
 - rhieni 10% o ddisgyblion cofrestredig neu
 - 30 o ddisgyblion cofrestredig pa un bynnag sydd leiaf. Mewn Ysgolion o dros 300 o ddisgyblion byddai'n haws i rieni fodloni'r gofyniad i gael 30 o lofnodion.
 - e.e., efallai bydd dau riant yn llofnodi'r ddeiseb ond dim ond un plentyn sydd ganddynt yn yr ysgol. Mewn achos o'r fath bydd dau lofnod yn cyfrif fel un "disgybl cofrestredig".
 - e.e., efallai y bydd un riant yn llofnodi'r ddeiseb ond bydd ganddo dri phlentyn yn yr ysgol. Golyga hyn y bydd lofnod y riant yn cyfrif fel tri "disgybl cofrestredig".
 - Disgwylir y bydd modd i rieni gael gwybodaeth gan swyddfa'r ysgol ynghylch faint o ddisgyblion cofrestredig sydd ar gofrestr ysgol.
- **Rhaid mai amcan y cyfarfod yw trafod materion yn ymwneud â'r ysgol:**
 - Rhaid mai amcan y cyfarfod yw trafod mater sy'n ymwneud â'r ysgol.
 - Rhaid peidio ag ystyried cyfarfod fel ffordd arall o wneud cwyn.
 - Rhaid peidio ag ymdrin â materion personol, unigol sy'n ymwneud â phlentyn neu aelod o staff. Byddai materion o'r fath yn rhywbeth cyfrinachol nad ydynt yn addas i'w trafod yn agored.
 - Gellir trafod mater neu bryder un dosbarth yn unig - cyn belled â bod y nifer trothwy ar gyfer cyflwyno'r ddeiseb wedi ei fodloni - nid oes newid i'r trothwy.

- Pe byddai panel o'r llywodraethwyr yn gwrthod cais i gynnal cyfarfod ar sail nad amcan y cyfarfod yw trafod materion yn ymwneud â'r ysgol, gall rhieni anghytuno a defnyddio'r weithdrefn gwyno i apelio yn erbyn y penderfyniad hwnnw.

➤ **Ni chaiff mwy na thri chyfarfod eu cynnal yn ystod y flwyddyn ysgol yn sgil deiseb gan rieni:**

- Golyga blwyddyn ysgol o ddechrau tymor yr hydref ym Medi un flwyddyn i ddiwedd tymor yr haf yng Ngorffennaf y flwyddyn addysgol honno.

➤ **Rhaid sicrhau bod digon o ddiwrnodau ysgol ar ôl yn y flwyddyn ysgol er mwyn gallu cynnal cyfarfod cyn pen 25 diwrnod:**

- Mae'r ddeddf yn darparu mai dim ond os oes digon o ddiwrnodau ysgol ar ôl yn y flwyddyn ysgol i allu cynnal cyfarfod cyn pen 25 diwrnod y gellir galw cyfarfod.
- Nid yw penwythnosau, gwyliau banc/cyhoeddus, gwyliau ysgol na diwrnodau HMS yn cyfrif tua at y cyfnod 25 diwrnod.

➤ **Y broses o gyflwyno deiseb**

Er mwyn i gorff llywodraethu allu bod yn siŵr bod deiseb ddilys wedi'i chyflwyno, disgwylir i'r ddeiseb:

- gynnwys datganiad bod rhieni yn arfer eu hawl i wneud cais am gyfarfod gyda'r corff llywodraethu;
- roi crynodeb byr o'r materion i'w trafod a'r rhesymau dros alw'r cyfarfod;
- nodi pa rif yw'r cyfarfod hwnnw yn y flwyddyn ysgol honno, oherwydd mai 3 chyfarfod yn unig y gellir eu cynnal mewn blwyddyn ysgol;
- nodi'n glir ar frig y ddeiseb grynodedd o'r materion i'w trafod gyda llofnodion y rhieni oddi tanynt.

➤ **Pan ddaw deiseb i law**

Rhaid i gorff llywodraethu gynnal cyfarfod os:

- daw deiseb i law gan rieni
- yw'r corff llywodraethu yn fodlon bod y gofynion statudol wedi eu bodloni.
- Disgwylir i'r ddeiseb ddod i law'r clerwr llywodraethu neu gadeirydd y corff llywodraethu ar gyfer ei hystyried gan y corff llywodraethu, Byddai'n dderbyniol hefyd cyflwyno deiseb at y corff llywodraethu "drwy law" y pennaeth.

➤ **Sut dylai corff llywodraethu fynd ati i roi rhybudd am gyfarfod?**

- Rhaid rhoi rhybudd ysgrifenedig sy'n cynnwys dyddiad, lle ac amser y cyfarfod ynghyd a'r materion sydd i'w trafod, ar bob hysbysfwrdd ysgol ac mewn lleoedd amlwg ac wrth ymyl pob allanfa o dir yr ysgol. Yn ogystal â hynny dylid anfon llythyr at rieni'r holl ddisgyblion sy'n gofrestrdig. Gellir ei anfon drwy law'r disgybl neu'n electronig.
- Dylai'r cyfarfod fod yn agored i'r pennaeth ac i unigolion eraill mae'r corff llywodraethu am eu gwahodd.
- Ni cheir codi tâl am ddarparu gwybodaeth i unrhyw un mewn perthynas â'r cyfarfod.

- Dylid cynnal cyfarfod cyn pen 25 diwrnod ar ôl i'r ddeiseb ddod i law.
- Dylid rhoi rhybudd o 10 diwrnod ysgol llawn.

➤ **Cynnal Cyfarfod**

Awgrymir y dylai ysgol nodi gweithdrefn sy'n rhoi sylw i'r materion isod :

- pwy fydd yn cadeirio'r cyfarfod
- y cworwm gofynnol ar gyfer y rhieni a'r llywodraethwyr (disgwylir i'r cworwm ar gyfer rhieni fod yn gyfran o nifer y rhieni sydd wedi llofnodi'r ddeiseb)
- pwy fydd yn cymryd cofnodion (yn ddelfrydol y clerc),
- beth fydd y drefn i rieni gael siarad yn y cyfarfod,
- yr wybodaeth y bydd angen ei hanfon at bob llywodraethwr cyn y cyfarfod,
- y camau i'w cymryd yn dilyn cyfarfod.

➤ **Rhoi gwybod i rieni am eu hawl i gyflwyno deiseb yn gofyn am gyfarfod o da adran 94 o'r ddeddf .**

Disgwylir i gorff llywodraethu roi gwybod i rieni am eu hawl i gyflwyno deiseb i ofyn am gyfarfod.

- Disgwylir i'r ysgol anfon llythyr at y rhieni erbyn diwedd mis Hydref ym mhob blwyddyn ysgol. Gellir defnyddio'r enghraifft ynghlwm.
- Disgwylir i gyrff llywodraethu barhau i gyfathrebu ac ymwneud â rhieni gydol y flwyddyn ysgol
- Disgwylir i ysgol roi gwybod am yr hawl i gyflwyno deiseb i ofyn am gyfarfod yn y Llawlyfr Ysgol ac yn yr Adroddiad Blynyddol i rieni.

ESIAMPL O LYTHYR:

Eich hawl i ofyn am gyfarfod gyda chorff llywodraethu'r ysgol

Roedd yn arfer bod yn ofynnol i gyrrff llywodraethu ysgolion gynnal cyfarfod blynyddol gyda rhieni. Cafodd y gofyniad hwnnw ei ddileu gan Ddeddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 (y Ddeddf). Yn lle hynny, cyflwynwyd trefniadau newydd fel y bo modd i rieni ofyn am hyd at 3 chyfarfod gyda chorff llywodraethu mewn unrhyw flwyddyn ysgol, i drafod materion sy'n peri pryder iddyn nhw.

Os yw rhieni am arfer eu hawliau dan y Ddeddf i gynnal cyfarfod, bydd angen bodloni 4 gofyniad:

1. Bydd angen i rieni gyflwyno deiseb o blaid cynnal cyfarfod

Bydd angen i rieni o leiaf ³ 10% o ddisgyblion cofrestredig yr ysgol/30 o ddisgyblion cofrestredig lofnodi'r ddeiseb. Yn achos deiseb ar bapur, rhaid rhoi llofnod ysgrifenedig, yn ogystal ag enw a dosbarth pob plentyn sy'n ddisgybl cofrestredig yn yr ysgol. Os yw'r ddeiseb yn un electronig, bydd angen i riant 'lofnodi' drwy deipio ei enw a bydd rhaid rhoi enw a dosbarth pob plentyn sy'n ddisgybl cofrestredig yn yr ysgol a chyfeiriad e-bost pob rhiant sy'n 'lofnodi'r' ddeiseb electronig.

⁴Roedd [*nodwch nifer y disgyblion cofrestredig*] o blant wedi'u cofrestru gyda'r ysgol hon ar ddechrau'r flwyddyn academaidd hon. Gallwch gysylltu â swyddfa'r ysgol i gael gwybod yn union faint sydd ar y gofrestr ar unrhyw adeg yn ystod y flwyddyn.

2. Rhaid galw'r cyfarfod i drafod materion sy'n effeithio ar yr ysgol

Ni ellir galw cyfarfod i drafod materion fel cynnydd disgyblion unigol, neu er mwyn gwneud cwyn yn erbyn aelod o staff yr ysgol neu aelod o'r corff llywodraethu. Dylai'r ddeiseb gynnwys manylion cryno am y mater(ion) i'w trafod, a'r rhesymau dros alw'r cyfarfod. Dylid dangos yr wybodaeth honno'n glir ar frig y ddeiseb, a dylai'r rhieni lofnodi oddi tani.

3. Ceir cynnal uchafswm o 3 chyfarfod yn ystod y flwyddyn ysgol

Mae'r gyfraith yn caniatáu i rieni arfer eu hawliau i ofyn am hyd at 3 chyfarfod gyda chorff llywodraethu ysgol yn ystod y flwyddyn ysgol.

4. Rhaid bod o leiaf 25 o ddiwrnodau ysgol ar ôl yn y flwyddyn ysgol

Mae'n amod dan y gyfraith fod o leiaf 25 o ddiwrnodau ysgol ar ôl yn y flwyddyn ysgol pan fo'r ddeiseb yn dod i law, a hynny fel y bo modd cynnal y cyfarfod. Ystyr "diwrnod ysgol" yw diwrnod pan fo'r ysgol yn agored i ddisgyblion: nid yw'n cynnwys penwythnosau, gwyliau cyhoeddus, gwyliau ysgol na diwrnodau Hyfforddiant mewn Swydd (HMS). Dyma'r cyfeiriad ar gyfer cyflwyno deiseb yn gofyn am gyfarfod gyda chorff llywodraethu'r ysgol:

Enw a chyfeiriad yr ysgol.....

Mae rhagor o wybodaeth i'w gweld ar wefan Llywodraeth Cymru ynghylch sut gall rhieni fynd ati i ofyn am gyfarfod gyda chorff llywodraethu:

<http://wales.gov.uk/topics/educationandskills/publications/guidance/parents-meetingsstatutory-guidance/?lang=cy>

Llofnod
Dyddiad

³*Dileer yn ôl y gofyn gan ddiwyddu ar faint yr ysgol. Os oes gan ysgolion lai na 300 o ddisgyblion, neu os yw'n debygol y bydd ganddynt lai o ddisgyblion na hynny yn ystod y flwyddyn, dylent ddewis yr opsiwn "10%". Dylai ysgolion mwy o faint ddewis yr opsiwn "30". Os oes gan ysgolion oddeutu 300 o ddisgyblion, yna dylid defnyddio "10% o ddisgyblion cofrestredig yr ysgol, neu 30 o ddisgyblion cofrestredig, pa un bynnag sydd leiaf".*

⁴*Dim ond yn achos ysgolion sy'n debygol o fod â llai na 300 o ddisgyblion neu oddeutu 300 o ddisgyblion ar y gofrestr yn ystod y flwyddyn ysgol y dylid cynnwys a chwblhau'r paragraff hwn. Dylai ysgolion mwy o faint ddileu'r paragraff hwn.*